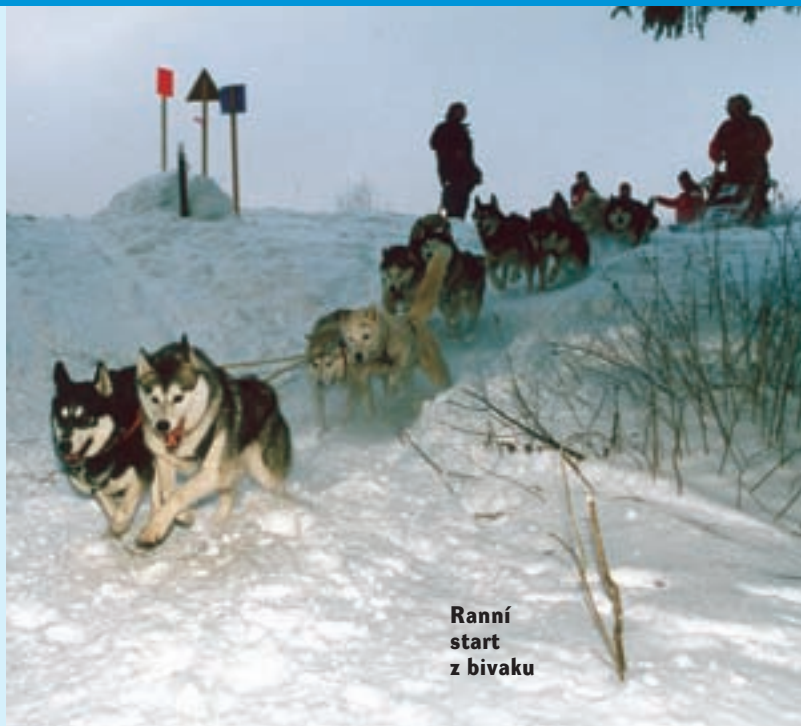

Závody saňových psů

Start na první etapu

Ranní start z bivaku

XI. legenda o Šediváčkovi

Bylo nebylo. Před jedenácti lety se sjelo do Orlických hor několik musherů, aby tu zapráhli do saní své psy a svezli se po horských stezkách. Křížovali hory několik dní a líbilo se jim tu tak, že se rozhodli uspořádat tady závod psích spřežení. Ale té noci jeden ze psů, sibiřský hasky jménem Šediváček, uposlechl volání divočiny, vysmekl se z obojku a zmizel v temnotě.

Za svou svobodnou duši zaplatil životem, zabil ho výstřel myslivcovy pušky. Na jeho památku pojmenovali musherů závod Šediváčekův long. Říká se, že Šediváček z věčných lovišť bdí nad svým závodem a posílá do Orlických hor sněhové mraky, aby v termínu Šediváčkova longu byl vždycky dostatek sněhu.

Přiznávám, že letošní poněkud nešťastný způsob zimy mou vírou v Šediváčkovu schopnosti hluboce otřásl. Na vrcholcích hor zelená tráva, v údolích kvetoucí bledule, na teploměru deset stupňů nad nulou. Snad jen jediný člověk věřil, že se letos Šediváčekův long pojede na sněhu - Pavel Kučera, otec a ředitel závodu.

Šediváčekův long se pojede!

To byla věta, kterou Pavel neustále opakoval na bezpočet telefonických a internetových dotazů. Organizační tým se ale připravoval i na možnost, že sních opravdu nenapadne - v tom případě by se jelo na tréninkových kárkách a trať závodu by musela být upravena a zkrácena. V sobotu 20. ledna 2007, tři dny před plánovaným zahájením závodu, se v penzionu

Kristýna v Jedlové v Orlických horách schází celý tým - organizátoři, pomocníci, řidiči aut a skútrů, rozhodčí, časomíra, veterinář - zkrátka všichni ti, bez kterých by Šediváčekův long neexistoval. „Konečně vidíme, jak to tady doopravdy vypadá, znám to tady jen schované pod metrem sněhu!“ shodují se všichni.

„Neviděl jsi někde takové to bílé, jak se to jen jmenuje – jo sních?“

To na mě s úsměvem volá Sumec, když v neděli bloumám kolem Kristýny a fotografuji zelenou trávu. Nakládají a fotografovali zelenou trávu. Nakládají první s Láďou na vlek za nissanem posledního typu - mají na starost vyznačení trasy závodu. Za chvíli vyráží na šedesátikilometrovou okružní jízdu po Orlických horách, aby vytyčili trať Šediváčkova longu - upravit ji není třeba, není žádný sních. O pár hodin později v místech, kde jindy na skútrech bojují s dvoumetrovými závějem, projíždějí terénním autem a zatloukají do hlíny lesních cest a do škvír v rozpukaném asfaltu horských silniček kolíky s barev-

nými čtverci. A do míst, kam auto nesmí nebo kde neprojde, s palicí a s náručí plnou značek procházejí pěšky. Je to trochu šílené - oba si uvědomují, že je budou možná za pár dní sbírat, aniž kolem nich projede jediné spřežení.

Nejdříve ti skalní

Den před závodem přijíždějí první musherů - nejdříve ti skalní, kteří sem jezdí od počátků existence závodu. Proti minulým letům je tu ale jeden rozdíl - na autech s vleky plnými psů si vezou nejen saně, ale i tréninkové káry. Přijíždějí nejen „domácí“ závodníci, ale i hosté z ciziny - z Německa, Rakouska a z Belgie. Na cestě je i Silvan Lanz - z rodných švýcarských Alp sem do Deštného pojede čtrnáct hodin. Jako jediný z musherů má letos natrénováno na sněhu.

Úterý 23. ledna 2007 dopoledne: Nikde ani vločka. Před penzionem Kristýna stojí zamyšlený Pavel Kučera a starostlivým pohledem pozoruje oblohu. Je zřejmě stále jediný, kdo věří, že se pojede na sněhu. Snad bude mít pravdu - od jihozápadu se k České republice blíží fronta a v té-

to chvíli už na jeho rodné Šumavě sněží. Dnes večer má být zahájen Šediváčkův long startem na noční etapu dlouhé varianty závodu (333 km), na kterou každoročně vyrazí několik dobrodruhů. Během dne však organizační tým po zralé úvaze tuto etapu ruší. I když je tu teoretická možnost jet na tréninkových kárách, noční jízda po temných lesních stezkách bez bílého podkladu sněhu odrážejícího světlo čelových lamp není zcela bez nebezpečí - je zbytečné riskovat zranění od vývrátů a trčících větví. V noci se zvedá vítr a začíná padat sníh!

Sníh, ale málo!

Středa 24. ledna: Přes noc se vítr ztišil, k ránu sněžení zhoustlo a Orlické hory konečně změnil barvu ze zelené na bílou. Všem je jasné, že na kárách už není možné odstartovat (tréninkové káry je totiž téměř nemožné na sněhu zabrzdít). Zbývají tedy saně. Prašanu ale zatím napadlo pouhých deset centimetrů, bude to stačit? Start plánovaný na desátou se odsouvá na třináctou hodinu - je nutné zkontrolovat celou trať, jestli je všude dostatek sněhu a zda je možné na ni pustit spřežení se saněmi. Po poledni už je vše jasné - na celkem asi pěti kilometrech trati je sníh vyfoukán až na zmrzlou zem. Není tedy možné startovat ani na saních - dnešní etapa je zrušena, oficiální start Šediváčkova longu je posunut na zítra na 10 hodin dopoledne. Sníh stále padá a podle meteorologů má padat ještě celou noc. Zatím dorazilo asi dvacet závodníků, ale s přibývajícím sněhem přijíždějí další - startovní listina je stále otevřená!

„Na prašan!“

Místo na stezce tráví tedy musherů střední odpoledne ve společenské místnosti penzionu Kristýna. Ale nezáhálejí - kromě podrobných rozborů a analýz dopadů globálního oteplování také připíjejí bernardem „na prašan!“ V této situaci je to nejlepší a zřejmě jediný způsob jak ovlivnit počasí.

Čtvrtek 25. ledna: Povedlo se, Šediváček i musherů odvedli kvalitní práci! Sníh, který napadl přes noc, zcela zakryl i poslední „suchá“ místa Orlických hor a závod může odstartovat. Přimo v Jedlové je kolem dvaceti centimetrů sněhu a teplota minus sedm stupňů Celsia - téměř ideální podmínky!

V deset hodin se za bouřlivého jásotu všech zúčastněných vydává na cestu první spřežení - musherů a jejich psi mají dnes před sebou 55 kilometrů s cílem na bivaku na polské straně Orlických hor. Celkem startuje 39 závodníků - devate-

náct Čechů a dvacet musherů ze zahraničí - z toho je 37 spřežení, 1 pulka (boby s lyžařem tažené dvěma psy) a 1 skijoring (běžkař se dvěma psy). Letošní závod má jednu zajímavost - účastní se ho jako musher se spřežením i Pavel Kučera, zakladatel a ředitel Šediváčkova longu. Uplynulých sedm let se mohl závodu účastnit kvůli pořadatelským povinnostem „jen“ jako organizátor; letos poprvé po dlouhé době předává část pravomocí své ženě Andree, zapřáhá deset ze svých šedesáti čtyř psů (čtejte dobře, Pavel dnes skutečně chová 64 tažných psů!) a vydává se na trať.

Během dne se vítr tiší a mezi sněhovými mraky se objevuje slunce. Letošní teplota zima se odráží i na výkonnosti psů - ne všechna spřežení mají dostatečně natrénováno. Sedm musherů proto využívá možnosti zkrácení tratě s přestupem do tzv. turistické třídy a vrací se zpátky na Kristýnu. Přes hranice do Polska přejíždí 32 závodníků.

„Nějak mi dnes netáhli,“ prohlásil po příjezdu na bivak jeden z musherů. „Nejdřív jsem jim domlouval, pak jsem jim spílal, pak jsem před nimi klečel a prosil - a pak jsem se s tím pomalým tempem smířil!“

Pohodový závod

Pátek 26. ledna: Hvězdy, které během noci blikaly na louku s ojněnými stany bivakujících musherů, za úsvitu překryly cáry mraků a zamžily předzvěst slunečného dne. Noc byla pro lidi i jejich psy klidná

„Snad jen jediný člověk věřil, že se letos Šediváčkův long pojede na sněhu.“

Německý závodník Kahl Steffen byl letos v kategorii skijoringu sám

a teplota třináct stupňů pod nulou byla rozhodně příjemnější než meteorology slibovaných minus dvacet. Po vydatné snídani se v osm hodin vydává na cestu první závodník. Několik polských diváků, kteří si přivstali, a skupinka organizátorů včetně dvou polských pohraničnicků sleduje, jak ve dvouminutových intervalech mizí v lesním šeru jedno psí spřežení za druhým. O hodinu později je místo bivaku prázdné a kromě slehlého a místy žlutého sněhu nic neukazuje, že tu nocovalo se svými mushery přes sto tažných psů. První závodník, který dnes přijíždí do cíle, je Michal Merhaut - pokud se karty nepomíchají na zítřejší poslední etapě, má reálnou šanci závod vyhrát.

Páteční večer je již tradičně věnován rytům ve stylu country. Nálada je skvělá a všichni se shodují na tom, že letošní závod se svojí komorní atmosférou hodně podobá tomu, čím byl Šediváčkův long ve svých počátcích.

Sobota 27. ledna: Už v noci začíná opět hustě sněžit a sílí vítr. Závodníky, kteří startují v devět hodin ráno na poslední etapu, čeká na hřebenech počasí, na jaké jsou v Orlických horách zvyklí - víchř srážející teplotu hluboko pod nulu, sněhová vánice, závěje a těžké temné mraky brousíci svými břichy vrchol Velké Deštné. A když jede dvě hodiny po startu první spřežení právě tudy, okolo srubu horské služby, začínají vylézat děrami v mracích i nesmělé paprsky slunce. Letošní Šediváček nabízí opravdu vše - od zelených stráni až po sněhovou bouři.

První projíždí cílem poslední etapy Švýcar Silvan Lanz, jehož sibiřští hasky nasadili dábelské tempo. Podává vynikající výkon a v celkovém pořadí bez rozdílu kategorie je druhý za Michalem Merhautem a jeho evropskými tažnými psy. Michalův celkový čas na 135 kilometrech letošního Šediváčkova longu je jedenáct hodin a čtyřicet tři minuty, Silvan ztrácí pouhých devět minut!

Večerní vyhlášení vítězů je malým svátkem pro všechny zúčastněné; vždyť před čtyřmi dny to opravdu nevypadalo, že se v Orlických horách pojede jeden z nejtěžších evropských závodů psích spřežení. Díky, Šediváčku!

Musherů o tom příliš nemluví - ale nejen z nich by přísahal, že ve chvílích, kdy se probíjí za skučení sněhové bouře se svým spřežením stezkami Orlických hor, mraky nesoucí sníh na sebe berou podobu šelmy a mezi poryvy víchru je slyšet volání připomínající vyť tažného psa. Ale psst! O některých věcech bychom raději mluvit neměli - aby nezmizely!

Miroslav Kubeček